

Utlåtande 2002:90 RIV (Dnr 1295/00)

Etablerande av högskola i Farsta, Skärholmen, Vällingby och Tensta

Motion av Roger Mogert (s) (2000:68)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta
att anse motion 2000:68 om etablerande av högskola i Farsta, Skärholmen, Vällingby och Tensta av Roger Mogert (s) besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Jan Björklund anför följande.

Ärendet

Roger Mogert (s) har i motion 2000:68, *bilaga 2*, föreslagit att utbildningsnämnden skall inleda förhandlingar med universitet och högskolor i stockholmsregionen om möjligheten att fysiskt förlägga grundutbildning på högskolenivå i stadsdelarna Farsta, Skärholmen, Vällingby och Tensta.

Remisser

Motionen har remitterats till utbildningsnämnden för yttrande.

Utbildningsnämnden anser att det är svårt att avgöra var gränserna för tillgängligheten skall dras. Den fysiska tillgängligheten för boende i Tensta till Stockholms universitet t ex får väl anses som acceptabel. I Stockholm finns en väl utvecklad kollektivtrafik. Det är förhållandevis lätt att ta sig mellan olika platser i länet. Etableringen av Södertörns högskola har visat sig lyckosam.

Mina synpunkter

Under våren har initierats en satsning på ytterstadsgymnasierna i Farsta, Skärholmen, Brännkyrka och Tensta. Studiebegåvade elever vid dessa gymnasier ska kunna läsa in universitetskurser i samarbete med Södertörns högskola, Karolinska institutet och KTH. Satsningen kommer sannolikt både öka antalet sökande till dessa gymnasieskolor och andelen elever som söker till universitet och högskolor från dessa gymnasieskolor.

Förutom satsningen på ytterstadsgymnasierna driver Stockholms stad just nu två stora utvecklingsprojekt i mycket nära samarbete med universitet och högskolor i stockholmsregionen. Det första är Söderortsprojektet som tar ett brett grepp på utvecklingen av Stockholms södra delar. I projektet ingår flera högskolor och universitet som möjliga samverkanspartners.

Det andra projektet är Kista Science Park där satsningar från både KTH och Stockholms universitet utgör viktiga delar. I planen för Kista Science Park bygger KTH ett nytt campus för det nya IT-universitet med nya studie- och arbetstillfällen. En stark utveckling i Kista skapar också förutsättningar för en ökad integration inom Järvafältet. En annan etablering som är på gång är Musikhögskolan som kommer att förlägga undervisning till Akalla.

Jag delar motionärens synpunkter att det är viktigt med tillgång till högskoleutbildning i ytterstadsområden.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Annika Billström, Erik Nilsson och Leif Rönngren* (alla s) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

Motion 2000:68 av Roger Mogert (s) anses besvarad med vad som anförts här.

Det är en viktig uppgift för Stockholms stad att verka för att målet om att minst 50 % av befolkningen ska genomgå en högskoleutbildning uppfylls. Det är viktigt för den enskildes perspektiv vad gäller lika möjligheter för personlig utveckling oavsett om man kommer från ett hem med studietradition eller inte. Det är också viktigt för stockholmsregionens möjlighet till en fortsatt god ekonomisk utveckling att betydligt fler stockholmare har en högskoleutbildning.

Erfarenheten visar tydligt att tillgängligheten till högre utbildning är en viktig faktor när det gäller att förmå nya grupper av medborgare att söka sig till högre utbildning. En fördjupad samverkan mellan grundskolan, gymnasieskolan och högskolan är en förutsättning för att bryta den sociala snedrekryteringen till högre utbildning.

Motionens intentioner bör därför bifallas och staden bör ta olika initiativ till att högskolorna i Stockholm genom att t ex förlägga högskoleförberedande kurser, samarbeta med grund- och gymnasieskolorna och förlägga delar av sin utbildning till de områden där vi vet att andelen personer som väljer att läsa på högskolan är relativt lågt.

Detta bör bli en av huvuduppgifterna för det nystartade utvecklingsprojektet för söderort.

Reservation anfördes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. anförda följande.

Det är en viktig uppgift för Stockholms stad att verka för att målet om att minst 50% av befolkningen ska genomgå en högskoleutbildning uppfylls. Det är viktigt för den enskildes perspektiv vad gäller lika möjligheter för personlig utveckling oavsett om man kommer från ett hem med studietradition eller inte. Det är också viktigt för stockholmsregionens möjlighet till en fortsatt god ekonomisk utveckling att betydligt fler stockholmare har en högskoleutbildning.

Erfarenheten visar tydligt att tillgängligheten till högre utbildning är en viktig faktor när det gäller att förmå nya grupper av medborgare att söka sig till högre utbildning. En fördjupad samverkan mellan grundskolan, gymnasieskolan och högskolan är en förutsättning för att bryta den sociala snedrekryteringen till högre utbildning. Motionens intentioner bör därför bifallas och staden bör ta olika initiativ till att högskolorna i Stockholm genom att t ex förlägga högskoleförberedande kurser, samarbeta med grund- och gymnasieskolorna och förlägga delar av sin utbildning till de områden där vi vet att andelen personer som väljer att läsa på högskolan är relativt låg. Detta bör bli en av huvuduppgifterna för det nystartade utvecklingsprojektet för söderort.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta

att anse motion 2000:68 om etablerande av högskola i Farsta, Skärholmen, Vällingby och Tensta av Roger Mogert (s) besvarad med vad som anförs i detta utlåtande.

Stockholm den 19 juni 2002

På kommunstyrelsens vägnar:
CARL CEDERSCHIÖLD

Jan Björklund

Jan Hult

Reservation anfördes av *Erik Nilsson, Leif Rönngren* och *Elisabeth Brandt-Ygeman* (alla s) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Margareta Olofsson* och *Ann-Marie Strömberg* (båda v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Viviann Gunnarsson* (mp) enligt följande.

Jag föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. bifalla motionen
2. därutöver anföra följande.

Vi delar motionärens åsikt att en högskola på nära fysiskt avstånd kan bidra till att människor utan studietradition i hemmet ändå "hittar fram" till en högskoleutbildning. Ur ett socialt perspektiv är det därför mycket lämpligt att etablera högskola i de områden som motionen lyfter fram.

ÄRENDET

Roger Mogert (s) har i motion 2000:68, *bilaga 2*, föreslagit att utbildningsnämnden skall inleda förhandlingar med universitet och högskolor i stockholmsregionen om möjligheten att fysiskt förlägga grundutbildning på högskolenivå i stadsdelarna Farsta, Skärholmen, Vällingby och Tensta.

REMISSER

Motionen har remitterats till utbildningsnämnden för yttrande.

Utbildningsnämnden beslöt den 29 mars 2001 att godkänna förvaltningens förslag till remissyttrande.

Reservation anfördes av *Maria Hassan m fl* (s) och *Margareta Olofsson m fl* (v), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av *Marie Egnell* (mp), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande av den 7 februari 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Till utbildningsförvaltningen har inkommit en remiss från kommunstyrelsen med förslag om att utbildningsnämnden inleder förhandlingar med universitet och högskolor i Stockholmsregionen om möjligheten att förlägga grundutbildning på högskolenivå i stadsdelarna Farsta, Skärholmen, Vällingby och Tensta. I motionen av Roger Mogert (s) konstateras att dagens samhälle i allt högre utsträckning kräver kunskap och utbildning. I motionen konstateras vidare att det är många faktorer som bestämmer huruvida människor studerar på högskolenivå. En av dessa faktorer är det fysiska avståndet mellan den studerandes hemort och studieplatsen. I syfte att öka tillgängligheten skulle utbildningsnämnden således initiera förhandlingar med regionens högskolor om lokalisering av högskoleplatser på fyra namngivna platser i Stockholm.

Förvaltningens yttrande

Det är mycket möjligt att motionärens beskrivning av situationen när det gäller tillgång och tillgänglighet på högskoleplatser påverkar huruvida boende i områdena runt Farsta, Skärholmen, Vällingby och Tensta väljer att studera på högskolan eller ej. Samtidigt är det svårt att avgöra var gränserna för tillgängligheten skall dras. Den fysiska tillgängligheten för boende i Tensta till Stockholms universitet t ex får väl anses som acceptabel. Det är ~~litt~~ att göra en jämförelse med resten av landet. I Stockholm finns t ex en väl utvecklad kollektivtrafik. Det är förhållandevis lätt att ta sig mellan olika platser i länet. Etableringen av Södertörns högskola har visat sig lyckosam. Samtidigt bör man ha i åtanke att Södertörns upptagningsområde är mycket stort och sträcker sig över såväl kommun- som länsgränser. Erfarenheterna av filialetablering är inte enbart positiva. Det anses allmänt svårt att få goda akademiker att undervisa och stanna kvar på dessa filialer. Samtidigt är också campusmiljön viktig. Närvaron av studenter, lärare och forskare bildar miljöer för utveckling av nya idéer och företag genom den korsbefruktnings som sker mellan olika discipliner och mellan undervisning och forskning.

I takt med den tekniska utvecklingen har IT-baserad undervisning ökat snabbt. Flera utländska högskolor erbjuder ett omfattande kursutbud för medborgare över hela världen. Det ställer visserligen det traditionella utbildningsväsendet inför stora utmaningar men ökar samtidigt tillgängligheten.

Förvaltningen vill samtidigt påminna om två pågående samarbetsprojekt inom regionen där universitet och högskolor deltar. Söderortsprojektet tar ett brett grepp på utvecklingen av Stockholms södra delar. I projektet ingår flera högskolor som möjliga samverkanspartners. Också i Kista samarbetar flera intressenter i projektet Kista Science Park. Samarbetet mellan näringslivet och stadsdelsnämnd är mycket framgångsrikt. KTH satsar på ett IT-universitet som skapar nya studie- och arbetstillfällen. En stark utveckling i Kista skapar också förutsättningar för en ökad integration inom Järvafältet. Förvaltningen anser att man bör se var dessa två projekt leder till innan nya projekt igångsätts.

RESERVATIONER M M

Utbildningsnämnden

Reservationen av Maria Hassan m fl (s) och Margareta Olofsson m fl (v) är av följande lydelse.

Som svar på remissen anför följande.

Det är en viktig uppgift för Stockholms stad att verka för att målet om att minst 50% av befolkningen ska genomgå en högskoleutbildning uppfylls. Det är viktigt för den enskildes perspektiv vad gäller lika möjligheter för personlig utveckling oavsett om man kommer från ett hem med studietradition eller inte. Det är också viktigt för Stockholmsregionens möjlighet till en fortsatt god ekonomisk utveckling att betydligt fler stockholmare har en högskoleutbildning.

Erfarenheten visar tydligt att tillgängligheten till högre utbildning är en viktig faktor när det gäller att förmå nya grupper av medborgare att söka sig till högre utbildning. En fördjupad samverkan mellan grundskolan, gymnasieskolan och högskolan är en förutsättning för att bryta den sociala snedrekryteringen till högre utbildning. Mot denna intentioner bör därför bifallas och staden bör ta olika initiativ till att högskolorna i Stockholm genom att t ex förlägga högskoleförberedande kurser, samarbeta med grund- och gymnasieskolorna och förlägga delar av sin utbildning till de områden där vi vet att andelen personer som väljer att läsa på högskolan är relativt låg. Detta bör bli en av huvuduppgifterna för de nystartade utvecklingsprojektet för söderort.

Reservation av Marie Egnell (mp) är av följande lydelse.

Lämna ärendet utan eget ställningstagande i nämnden.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2000:68

2000:68

Motion av Roger Mogert (s) om högskola i Farsta, Skärholmen, Vällingby och Tensta

Vi lever i ett samhälle där kunskap och utbildning blir en allt mer nödvändig tillgång. Det förefaller som om morgondagens stora skillnader kan komma att vara mellan dem som är högutbildade och dem som inte är det. Kanske blir kunskapen för vårt framtida samhälle vad kapital varit för 1900-talets.

En viktig skillnad finns dock. Till skillnad från kapitalet så växer kunskapen om den delas. För Stockholm – och Sverige – är därför en utbildningssatsning på bredden en viktig investering. Ju fler som är utbildade, ju starkare står Stockholm. Högskoleutbildningen måste därför göras tillgänglig för fler. Inte längre några formella spärrar som hindrar människor att studera på grund av klasstillhörighet eller kön. I teorin står all offentlig utbildning öppen för alla. Ändå vet vi att det fortfarande är så att faktorer som studietraditioner i hemmet, socioekonomisk tillhörighet och etnicitet i hög grad är avgörande för vilka som studerar och vilka som inte gör det.

Många av dessa faktorer är svåra att på kort sikt göra något åt. Ofta krävs ett långsiktigt politiskt arbete i utjämnande syfte. I stora delar är detta arbete ett ansvar för den nationella politiken, men det tål att fundera på huruvida Stockholms Stad i dagsläget verkligen aktivt arbetar för att låta fler få del av kunskapens frukter – i form av högskolestudier.

En av de faktorer som påverkar i vilken grad människor väljer att studera på högskolenivå är avståndet. Det kan handla om ett känslomässigt avstånd, som kommer av en avsaknad av studietradition i slakten, eller ett rent fysiskt avstånd.

Åt det känslomässiga avståndet, det sociala arvet, är det svårt att på kort sikt göra något. Här krävs en långsiktig, nationell politik för social utjämning.

Kommunen kan naturligtvis bidra också i detta arbete, men detta faller utanför denna motions ramar.

Istället syftar denna motion till att minska det fysiska avståndet mellan människor och högskolor. Det finns en idémissig låsning i högskolepolitiken, en rest närmast från det förindustriella samhället, som gör att högskoleväsendet inte kan utvecklas vidare. Denna låsning gör att många på fullt allvar tycks tro att högskoleundervisning inte kan bedrivas på en ort om så inte skedde under 1600-talet. Alltså skall undervisning bedrivas i första hand i orter som Lund och Uppsala, medan skolor i Karlstad eller Örebro bör betraktas med misstänksamhet.

Denna förlegade utbildningssyn nu måste trängas undan av de verkliga förhållandena och behoven. I stockholmsområdet har inte minst etablerandet av Södertörns Högskola visat hur man kunnat nå nya grupper av studenter. Södertörn Högskola har sin bas i Flemingsberg, men bedriver också utbildning i exempelvis Fittja.

Jag menar att Stockholms Stad nu bör följa det exempel som visats på hur utbildning kan föras ut dit där människor bor. Detta behöver naturligtvis på intet sätt påverka samlandet av forskningsresurser och dylikt, utan bör i första hand beröra utbildning på grundnivå och i ämnen som inte är beroende av stationär laboratorieutrustning.

Lämpliga stadsdelar i Stockholm att etablera nya högskoleenheter på, i samarbete med exempelvis Stockholms Universitet eller Södertörns Högskola, skulle kunna vara knutpunkter i ytterstaden som Farsta, Skärholmen, Vällingby och Tensta.

Jag yrkar härmed

att fullmäktige uppdrar åt Utbildningsnämnden att inleda förhandlingar med universitet och högskolor i regionen för att om möjligt fysiskt förlägga grundutbildning på högskolenivå i stadsdelarna Farsta, Skärholmen, Vällingby och Tensta

Stockholm den 11 december 2000

Roger Mogert